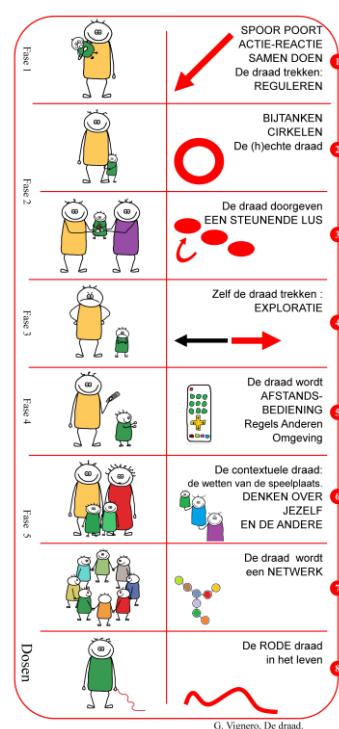

DE DRAAD TUSSEN OUDER EN KIND. HANDLEIDING BIJ DE METHODE.

De draad is een metafoor om de emotionele en sociale ontwikkeling voor te stellen en werkbaar te maken in de praktijk.

Een goede kennis van de ontwikkelingsfasen die een baby, kind en jongere met zijn ouders of belangrijke anderen doorloopt, geeft handvatten als opvoeding of begeleiding moeilijk loopt. Deze stappen in de emotionele en sociale ontwikkeling worden in het model 'de draad' vertaald in antwoorden op opvoedings- en begeleidingsvragen. Met elke ontwikkelingsfase komt er immers een ander thema aan bod en leert het kind met een nieuwe emotionele bouwsteen om te gaan, omschreven als een type draad met zijn eigen kenmerken vanuit het kind en met verwachtingen naar de ouder (de cijfertjes komen overeen met deze in het schema hieronder).

Vanuit de eerste draad (1) die de ouder trekt naar de baby reguleert de ouder naar tijd, ruimte en spanning en ontstaat er een emotionele basisstructuur in het chaotische brein van de baby. Deze basisstructuur heeft vooral te maken met voorspelbaarheid, ritme en spanningsregulatie. De baby leert achter al dit geregeld een belangrijke andere te herkennen en zich hechten aan deze constante persoon die de draad trekt (2). Een heel belangrijk moment in ontwikkeling. Om openheid naar anderen te creëren gaat de ouder de draad af en toe doorgeven. De ouder maakt een lus (3) in de draad zodat er naast kansen op bijtanken ook ruimte komt voor exploratie door het kind. De draad wordt letterlijk of symbolisch overgedragen naar anderen. In een volgende fase wil het kind ZELF (4) de draad trekken en ontstaat er het begin van geweten. De hechting is sterk genoeg zodat de ouder gezag kan houden en het kind het 'ik en van mij' verder kan ontwikkelen. Dit laat toe dat de ouder met kleine stapjes vanuit afstandsbediening (5) naar regels, anderen en omgeving kan opvoeden. Het kind krijgt probeerruimte om de wereld verder te verkennen maar ook een begin van verantwoordelijkheid. Vanuit deze ervaringen ontwikkelt het kind tijdens de lagere schoolperiode een denken over zichzelf en de anderen (6). Het zelfbeeld, het inleven in anderen, een beeld over de eigen kleine wereld ontstaat stilaan in het hoofd van elk kind. Zo leert het om als puber in een netwerk te functioneren en later ook een netwerk (7) te organiseren. De draad blijft belangrijk maar is een virtuele draad geworden. De rode draad (8) is de optelsom van al deze draden, die bij een harmonieuze ontwikkeling met mekaar in verbinding blijven. De bouwstenen zijn gestapeld. De rode draad betekent dat je met al je draad kan gaan doorgeven. Je gaat zelf aan de slag in relatie, werk, kinderen waar je de draad aan doorgeeft...

Bij een **harmonieuze ontwikkeling** kan de ouder of de ouder opvoeden of begeleiden vanuit de draad die samenhangt met leeftijd en verstandelijke mogelijkheden. De begeleiding vertrekt van **de sterkste draad**.

Bij een **problematische ontwikkeling** botst het kind met de ouder of het kind met de ouder heel vaak op een **kwetsbare draad**. Er zijn knopen in de draden die een pijnpunt in het leven worden. Een plekje in de draad waar het kind steeds naar toe neigt en waar de ouder of ouder steeds op botst. De methode 'de draad' zoekt welke draad de beste afstemming geeft met het kind.

Deze brochure (**om af te drukken, zie website**) biedt een overzicht van de methode 'de draad'. Op de volgende pagina's wordt 'kind en ouder' als invalshoek gebruikt. Dit is te vervangen door 'ouder en kind', 'leerkracht en leerling', 'kinderverzorgster en baby', 'naschoolse ouder en kind', 'leider in de jeugdbeweging en kind',...

Meer info : gerritvignero@gmail.com

Website : gerritvignero.wix.com/dedraad met teksten om te downloaden, schema's en agenda van vormingen

Literatuur: Vignero, G. (2015), De draad tussen ouder en kind. Garant: Antwerpen-Apeldoorn

Vignero, G. (2012), De draad tussen kind en ouder. Garant: Antwerpen-Apeldoorn

Gelinkt aan het project SEN-SEO: www.sen-seo.be en aan www.eddatriggert.be. Aanrader: www.heijkoop.nu

DE ESSENTIE VAN 'DE DRAAD':

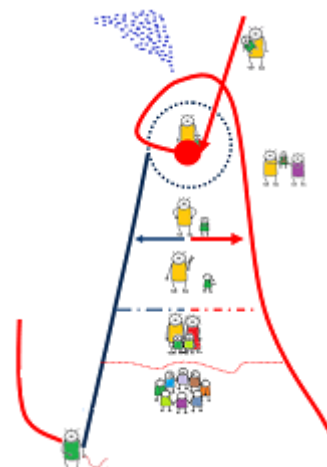
Hoe maakt het kind verbinding met jou? Hoe maak jij verbinding met het kind?

In deze tekening staat de verbinding tussen het kind en de leerkracht centraal.

De **blauwe draad** staat voor het kind en zijn ontwikkelingsthema's. De **rode draad** staat voor de leerkracht. De cijfertjes verwijzen naar de cijfertjes op de boekenwijzer en de vorige pagina.

Afhankelijk van leeftijd en verstandelijke mogelijkheden, de sterkste draad en de kwetsbare draad wordt een beeld gegeven van de sociaal-emotionele ontwikkeling van een kind in verbinding met zijn belangrijke ander. De bedoeling is:

1. te ontdekken welke verbinding het kind aangaat, tot waar zijn leefwereld reikt en hij exploreert, hoe hij bijtankt.
2. zicht te krijgen op de verbinding tussen de leerkracht en het kind: regulerend of explorerend? Zijn er moeilijkheden in de draad waarop de belangrijke ander steeds opnieuw botst?

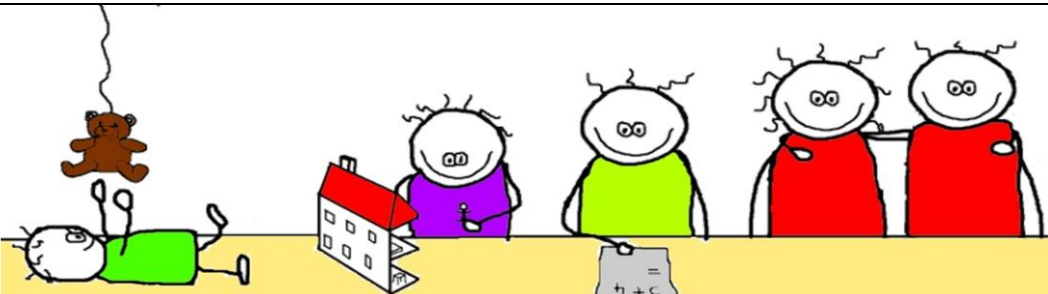
DE METHODE

1. **Basisinformatie** over het kind. Wat zegt dit over 'de draad'? (p 3)
2. De **SEO-r²** of het **kleurenprofiel**. (p3)
3. Omschrijf **wie, wat, hoe van de draad** (p3)
4. Gebruik **het werkschema** (p. 4 en 5) om de verschillende draden te verkennen bij kind en belangrijke ander. P. 6/7 kan je als handleiding gebruiken om dit schema in te vullen en om ingangen te kiezen om mee te werken.
5. Schets op basis van al deze gegevens **de dynamiek in de draad**: de sterke en de kwetsbare draad. (p8)
6. Maak je **handelingsplan** (p 8)

De in te vullen schema's van p.3 tot 8 kan je vrij kopiëren of downloaden op de site mits vermelding van de bron.

1. BASISINFORMATIE over het kind.

	Belangrijke thema's	Wat zegt dit over de draad?
Levensgeschiedenis		
Diagnoses		
Vaardigheden Taal		
Sociale vaardigheden		

Intelligentie					
	Ervaren (IQ<25)	Doen (IQ<40)	Fantasie (IQ<55)	Logisch denken (IQ<70)	Reflecteren

2. DE SEO-r²: wat kunnen we er uit afleiden over de draad?

FASE (SEO-r ² of kleurenprofiel)	1	2	3	4	5		
Draad	1	2	3	4	5	6	7
1 Omgang eigen lichaam							
2 Omgang met emotioneel belangrijke andere							
3 Beleving van zichzelf in interactie met de omgeving							
4 Objectpermanentie							
5 Angsten							
6 Omgang met leeftijdsgenoten							
7 Omgang met materiaal							
8 Verbale communicatie							
9 Affectdifferentiatie							
10 Agressieregulatie							
11 Spelontwikkeling							
12 Morele ontwikkeling							
13 Affectregulatie							

De items die veel informatie over de draad als verbinding tussen kind en ouder zijn in vet gedrukt.

Bekijk de verschillen tussen de scores van de items. Waar zitten sterktes, waar zitten mogelijke kwetsbare draden? Welke items lokken discussie uit of geven gespreksstof?

3. WIE WAT HOE is de DRAAD?

Wie is de draad van het kind in zijn verschillende leefomgevingen?
 Heb je zicht op de ontwikkelingsgeschiedenis van het kind met zijn natuurlijke draden?
 Kan het kind exploreren vanuit de draad of moet de draad de situatie vaak reguleren opdat het lukt.
 Hoe gemakkelijk kan een nieuwe persoon of een andere situatie de draad overnemen?

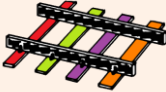
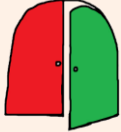
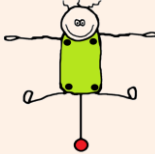
4. INVULLEN VAN HET WERKSHEMA 'DE DRAAD'

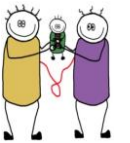
Met het werkschema p. 4 en 5 verken je de draden van het kind en van de ouder of ouder. P 6/7 kan je op weg zetten met vragen rond elk deelaspect van de draad.

Je kan de aspecten uit het werkschema verkennen vanuit een video-opname. **Is er een video-opname** van het kind met en zonder de ouder/ouder beschikbaar? Verken de aspecten van het werkschema aan de hand van de videobeelden en wat deze oproepen.

De methode Heijkoop © is een zeer bruikbare methode om na te gaan hoe het kind verbinding probeert aan te gaan.

HET WERKSHEMA

DOSEN		KIND		SITUATIE	OUDER
FASE 1	De draad trekken (1) 	Hoe belangrijk is het dagschema voor het kind?	(1) SPOOR 	Hoe wordt het dagschema georganiseerd?	Heeft de ouder de regie over het programma? Komt hij het kind tegen?
		Hoe verloopt de probleemboog bij het kind? Welk zelfbeschermend gedrag gebruikt hij?	(1) POORT 	Welke maatregelen worden er genomen bij het stijgen van spanning?	Hoe krijgt hij de poort open? Hoe verloopt herstel?
		Welke actie-reactie vindt het kind leuk ?	(1) ACTIE – REACTIE 	Zijn er storende actie-reacties waar afspraken rond bestaan?	Welke actie-reactie vindt deze leuk?
		Met welke voorwerpen of activiteiten doet het kind graag samen met de ouder?	(1) WEG IS HET DOEL 	Wat is een goede aandachtsaanval?	Waarmee kan de ouder met het kind aandacht delen?

FASE 2		Is de draad tot stand gekomen?	(2) HECHTING CIRKELEN 	Zijn er afspraken rond het cirkelen?	Kan de ouder de regie over het cirkelen houden?
		Hoe moeilijk is de draad doorgeven voor het kind?	(3) LUS DOORGEVEN 	Zijn er afspraken rond overgangen? Helpen transitionele objecten?	Kan deze het kind makkelijk doorgeven?
FASE 3		Wat wil het kind?	(4) TEGEN - DRAADS 	Werken gedragsmatige technieken als beloning/ straf/TAVA /verwittiging/als dan?	Is de draad sterk genoeg ?
FASE 4		Welke zijn de risico's en de mogelijkheden?	5) AFSTANDS- BEDIENING 	NAAR REGELS ? NAAR ANDEREN ? NAAR OMGEVING?	
FASE 5		Tot waar kan het kind redeneren? • Iemand doet iets slecht aan mij. • Ik doe iets goed aan een ander. • Een ander doet iets goed aan mij. • Ik doe iets slecht aan een ander?	(6) DENKEN OVER ZICHZELF / ANDEREN 	Helpt inzicht geven het kind om beter om te gaan met anderen en de omgeving?	
		Hoe groot is het netwerk?	(7) NETWERK 	Kan je het netwerk gebruiken om de draad vast te houden ?	

OVERZICHT VAN THEMA'S om het werkschema in te vullen en om begeleidingsingangen te kiezen.

KIND		OUDER		
Wat doet het kind met ...		De situatie organiseren zodat het lukt.	De draad trachten te installeren.	
SPOOR PROGRAMMA EMOTIE VORM geven Teken de probleemboog 	Hoe belangrijk is het dagschema voor het kind? Is er verschil tussen georganiseerde en niet-georganiseerde tijd? Wat zijn voor het kind belangrijke activiteiten in het dagschema? Wat is zijn ritme en -tempo ? Wat is de grootte van zijn leefwereld? Wat bepaalt hij in het dagverloop? Wat betekent verandering in het dagschema voor hem? Hoe gaat hij om met overgangen? Heeft hij lievelingsplekjes? Heeft hij obsessies die zijn spoor bepalen?	Hoe ziet het dagschema van de groep er uit ? Kan het kind het dagschema van de groep volgen ? Is het programma genoeg gevuld? Welke middelen worden gebruikt om het dagschema en overgangen in tijd, ruimte en activiteit (duidelijk) te maken? Zijn er regels en afspraken rond plaats, tijd en ruimte ? Is er een basisplaats om 'nest' te maken? Wordt er een 'trigger' als bekrachtiger op het einde van het spoor gebruikt ?	Heb je regie over het dagschema? Wat is het dagschema van de ouder met het kind? Heeft de ouder terugkomende rituelen? Wanneer raken de sporen mekaar, komen ze mekaar tegen? Gebruikt de ouder zichzelf als persoon om overgangen te maken? Is tempo, ritme en plaats aangepast? Hoe zijn contacten en hoe lang kunnen contacten duren?	
	POORT EMOTIE VORM geven Teken de probleemboog 	Teken de probleemboog van het kind. Wat is voor hem relaxerend? Hoe ontspant het kind zich? Welke zelfbeschermend gedragingen hanteert het kind? Hoe laat het kind zien dat zijn poort dichtgaat? Hoe vaak is er zelfcontroleverlies en tot hoe hoog loopt de probleemboog? Bij zelfcontroleverlies: is er sprake van vechten, vluchten of bevriezen? Gaat hij eerder interioriseren of exterioriseren? Zijn er belangrijke handelingen,voorwerpen of plaatsen die rust brengen na hoge spanning ? Welke vorm van herstel kan het kind aan ?	Teken de probleemboog met de afspraken in elke fase. Is er verschil in verschillende contexten? Welke ontspannende en relaxerende elementen zijn er ? Hoe wordt de situatie georganiseerd of aangepast om bij spanning kalmering in te bouwen ? Zijn er besmette situaties? Hoe wordt omgegaan met de impact op andere kinderen? Zijn er vrijheidsbeperkende maatregelen? Welke middelen worden ingezet bij verlies van zelfcontrole ? Wordt er medicatie voorgeschreven? Hoe wordt gewerkt rond herstel?	Kan je als ouder de regie houden over het verloop van een probleemboog? Teken de spanningsboog als ouder. Wat doet de ouder om emotie vorm te geven ? Wat werkt ontspannend van jou naar deze kind? Wat werkt spanningsreducerend als de poort toegaat? Hoe bewaar je als ouder de nodige rust? Wanneer stap je uit de situatie, gebruik je time-out? Hoe kom je tot herstel op het einde van de probleemboog? Wat heb je nodig om de draad terug op te pakken?
	ACTIE REACTIE Als je iets wegneemt wat komt er in de plaats ?	Welke leuke actie-reacties gebruikt deze kind? Welke rituelen herken je bij het kind? Staat het kind open voor fikfakken, taalspelletjes, gebruik van lichaam, gebruik van geluiden, humor, slapstick, clownerie. Gebruikt het kind negatieve actie-reacties ? Is er bij de negatieve actie-reacties sprake van uitdagend gedrag? Is het eerder dwangmatig of stereotiep? Zijn actie-reacties eerder persoonsgebonden of situatiegebonden? Is er sprake van zelfverwondend gedrag?	Welke toffe actie-reacties leer je aan? Wat zijn aangename prikkels voor het kind? Zijn positieve actie-reacties opgenomen in het dagschema? Hoe kunnen negatieve actie-reacties worden geconditioneerd? Hoe wordt een besmette situatie geherorganiseerd? Hoe wordt omgegaan met actie-reactie naar andere kinderen? Zijn er vrijheidsbeperkende maatregelen rond bv zelfverwonding of dwangmatig gedrag? Zijn actie-reacties een voorbode van zelfcontroleverlies? Welke afspraken zijn er rond dwangmatig gedrag? Wordt als er iets wordt beperkt voor of wordt afgenomen van het kind, er iets in de plaats geboden?	Heb je positieve actie-reacties van jou naar het kind toe. Lukken leuke actie-reactie met sociale interactie? Geef je ja-boodschappen? Bied je iets in de plaats? Heb je rituelen en spelletjes om de draad op te bouwen? Hebben verschillende ouders verschillende rituelen? Na gebruik van vrijheidsbeperkende maatregelen kunnen positieve actie-reacties een teken van herstel zijn. Wat is jouw manier om contact op te bouwen? Heb je er zicht op wanneer en hoe je bij dwangmatig gedrag terug in contact komt? Kan je regie houden over negatieve actie-reactie?

Vignero, G. , De draad tussen ouder en kind. © 2016 Vrij te kopiëren mits bronvermelding.

SAMEN DOEN

GEZAMENLIJKE
AANDACHT

GUNNEN

Komt het kind toe aan gezamenlijke aandacht voor een voorwerp of activiteit met de ouder?
Heeft het kind interesse in de dagelijkse routine van het leven?
Wat is een goede aandachtsaanval?
Wat doet het kind graag met de ouder?
Wat is een goede aandachtsaanval voor deze kind?
Is samen doen bijtankend voor het kind?
Leidt het samen doen naar zijn obsessies?
Samen doen is een ideale opstap naar herstel bij personen met een hechtingsproblematiek.

Zit het samen doen in het dagprogramma?
Is het onderscheid duidelijk dat het gaat om betrokkenheid en gezamenlijke aandacht, niet om prestatie.
De weg is het doel en weg is het doel.
Is het samen doen ingebed in de dagelijkse activiteiten van zelfverzorging, huishouden, taakjes...
Is er plaats voor een aandachtsaanval?

Rond welk voorwerp of activiteit kan de ouder samen doen met het kind?
Wat doet elke ouder graag met het kind? Onderscheid tussen mensen is belangrijk!
Hoe betrek je het kind in het samen doen in de dagelijkse routines?
Kan je als ouder de regie houden in het samen doen?
Hoe maak je een omweg bij het eisen in het samen doen?

2e draad:

HECHTING

AANDACHT
BETROUWBAARHEID
CIRKELN

Is de draad voor het kind tot stand gekomen? Ervaart het kind deze als draad, als hechtingsfiguur?
Zoekt het kind (nog naar) symbiose?
Is de draad voor hem een kluit?
Wil het kind steeds rond de ouder cirkelen en claimt het kind de aandacht van de ouder?
Zijn er signalen van verstoord hechtingsgedrag?
Is er verschil rond hechting in verschillende contexten?
Valt het kind heel vaak terug op de eerste draad?
Wordt bij stress en separatie de hechting geactiveerd?
Wat zijn sterktes en interesses van het kind?

Hoe vaak moet er worden teruggevallen op de eerste draad om de symbiose te reguleren?
Hoe belangrijk is het spoor, de poort, actie en reactie?
Hoe snel wordt het samen doen eisend?
Hoe wordt voorspelbaarheid in personen georganiseerd?
Wordt het vertrekken en binnenkomen van het kind als methodiek gebruikt?
In welke mate draagt het systeem de draad?
Is er een rijk activiteiten aanbod?
Is nabijheid het sleutelwoord?
Welke zijn de regels van het huis? (geven betrouwbaarheid)
Worden regels tussen ouders kortgesloten?

Wie is de draad voor het kind?
Hoe kan je de symbiose reguleren?
Kan de ouder het kind emotioneel bijtanken?
Hoe cirkel jij rond het kind?
Wat doe je als je voelt dat het kind gaat cirkelen rond jou?
Hoe mentaliseer je voor het kind?
Hoe maak je afstand en nabijheid werkbaar? Kan de ouder afwisselen tussen bijtanken en de elementen uit de eerste draad?
Kan je als ouder de locomotief zijn die de draad reguleert?

3e draad:

De LUS

De DRAAD DOORGEVEN
BEHEERSING

Teken de emotionele hiërarchie van het kind.
Is er verschil in verschillende contexten?
Hoe moeilijk is het om over te schakelen naar een andere persoon? Is er verschil in personen?
Heeft het kinderen objecten die verwijzen naar zijn belangrijke draden? Welke voorwerpen en rituelen gebruikt het kind om de lus te kunnen maken?
Is het kind eerder bijtankend of explorerend gehecht?
Waar in is het kind erg geïnteresseerd?
Hoe beheerst het kind zichzelf bij spanning rond de draad?
Is er sprake van vermijdende gehechtheid?

Hoe maakt het programma de symbiose constructief?
Hoe wordt er in het programma afgewisseld tussen bijtanken en exploreren?
Moet er nog vaak worden teruggevallen op de eerste draad?
Welke zijn de schakelmomenten in de draad?
Hoe worden overgangen van ouders georganiseerd? Wanneer een kind te sterk hangt aan een bepaalde ouder de draad op een systematische manier doorgeven.
Zijn er afscheid- en begroetingsrituelen?
Welke activiteiten zijn goede lusactiviteiten?

Werkt de ouder als elastiek? Hoe wissel je af tussen bijtanken en exploreren?
Hoe scherp je de exploratiedrang aan?
Ben jij als ouder eerder bijtankend of explorerend?
Geef je het kind bewust door?
Hoe werk je mentaliserend om een lus in de draad te maken?
Mag er onderscheid zijn tussen ouders?
Heb je aandacht voor het symbolische in deze draad. Met welke rituelen en voorwerpen werk jij om het kind onrechtstreeks de draad te laten voelen?
Heb je regie over de lus in de draad?

Vanaf 4e draad

ZELF
AFSTANDSBED.
CONTEXTUEEL
NETWERK

ERNSTG VB
MATIG VB
LICHT VB

De draad is tot stand gekomen en kan dragen én ondersteunen. De emotionele ontwikkeling heeft zijn basis gekregen. Het kind kan met zijn emotionele basis, zijn betrokkenheid en welbevinden verder ontwikkelen en sociale vaardigheden integreren in zijn persoonlijkheid. De wij wordt stilaan ik-jij-wij- zij-www...

Op welke domeinen kan het kind meer en meer regie krijgen?

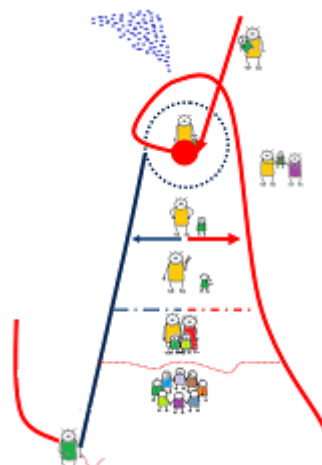
Afhankelijk van de hechtingsstijl kan een kind angst hebben voor de autonomie en (te) snel terugvallen op bijtanken dan wel te explorerend zijn zodat de draad goed moet worden vastgehouden. Het verstandelijke niveau bepaalt mee de ondersteuning die nodig is om verdere draden aan bod te brengen. Blijf oog hebben voor het levensverhaal en de kwetsbare draad.

Voor handvatten rond deze draden : hoofdstuk 6 (zelf) /7 (afstandsbediening) /8(contextueel denken) /9 (netwerk) uit het boek 'de draad tussen kind en ouder'.

5. DE DYNAMIEK IN DE DRAAD

Duid in dit schema bij de kind (blauwe draad) de sterke en de kwetsbare draad aan.

Geef weer waar de ouder (rode draad) steeds op botst bij spanning en moeilijk gedrag.

6. BEGELEIDINGSPLAN

Omcirkel de ingangen waaraan je wil werken. Zoek op p 6/7 thema's. (te kopiëren of te downloaden op de website) Gebruik het boek 'de draad tussen kind en ouder' voor uitgebreidere informatie.

		KIND	OUDER	
		Wat doet kind met ...	De situatie organiseren	De draad installeren
De draad trekken (1)	SPOOR	Welk spoor volgt het kind?	Een dagschema voor het kind maken.	Een dagschema voor de ouder zodat de kans vergroot dat deze het kind tegenkomt.
	POORT	Hoe regelt het kind zijn spanning?	Afspraken rond de probleemboog.	Hoe regelt de ouder de spanning?
	ACTIE REACTIE	De actie van het kind. De reactie van het kind.	Aanleren en afleren.	Toffe actie-reacties van de ouder.
	SAMEN DOEN	Scharniering van ik/jij naar wij. De weg is het doel.		
De (h)echte draad (2)		Je voelt dat het kind rond je wil cirkelen. Hoe cirkel jij rond het kind?		
Lus in de draad (3)		Hoe wissel je af tussen bijtanken en exploreren?		
Zelf de draad trekken (4)		Het kind wil iets. Werken met beloningssystemen, aanleren van vaardigheden.		
Afstandsbediening (5)		Welke risico's kan je nemen?		
Denken over zz/ander (6)		Contextuele thema's over zichzelf, zijn gezin en leeftijdgenoten		
Netwerk (7)		Organiseren en regisseren van het eigen netwerk.		

1. **Isoleer probleemgedrag** als thema en maak daar afspraken rond. Verduidelijk hoe je aan herstel werkt en daarbij rekening houdt met de kwetsbare draad.
2. Werk een aanbod uit vanuit de **kwetsbare draad** op basis van de handvatten op p 6/7.
3. Werk een aanbod uit vanuit het samen doen en de **sterkste draad**. Gebruik een lijst van activiteiten die het kind graag doet. Hoe ziet een ideale aandachtsaanval er voor jou met het kind uit?
4. **Kies** op p 6/7 een topic waar jij de komende tijd met dit kind extra aandacht aan wil besteden.